

EĞİTİMDE ÖZELLEŞTİRME ARAÇLARI OLARAK KUPON SİSTEMİ VE CHARTER OKULLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF VOUCHER SYSTEM AND CHARTER SCHOOL AS TOOLS OF PRIVATIZATION IN EDUCATION

Yener AKMAN¹

Başvuru Tarihi: 13.10.2016

Yayına Kabul Tarihi: 27.04.2017

DOI: 10.21764/efd.11285

Özet: Bu çalışmada, kupon sistemi ve Charter okullarının yapısı ve eğitimde özelleştirme süreci ile olan ilişkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, özelleştirme sürecinin Türkiye’de gelişimi, uygulamaları ve geleceği irdelenmiştir. Özellikle 1980’li yıllarda küresel ölçekte hissedilen iktisadi bunalım, refah devleti anlayışının kuramsal temelini iflas etmesine yol açmıştır. Bunun sonucu olarak, yeni-liberal ve yeni-muhafazakâr düşünceler devletin küçültülmesi yönünde görüşünü ortaya atmıştır. Böylece devletin üzerindeki yükün azalacağı görüşü ortaya atılmıştır. Bu amaçla devleti küçültme aracı olarak özelleştirme, yerelleşme ve piyasalaştırma uygulanmıştır. Özellikle ekonomide liberal yaklaşımın benimsenmesi ile eğitim de bu süreçten etkilenmiştir. Eğitimin özelleştirilmesi ve rekabetçi bir yaklaşımla yönetilmesi bazı ülkelerde “kupon sistemi” ve “Charter okulları” uygulamalarıyla başlamıştır. Son yıllarda bu uygulamaların yansımaları Türkiye’de de görülmüştür. Kupon sistemi ve Charter Okullarının kamu sektörü ve özel sektör arasında yer almakta olan uygulamalar olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu uygulamaların Türkiye’de ki uygulanabilirliğinin, eğitim sisteminin yoğun bürokratik yapısı ve fiziki alt yapı yetersizlikleri göz önünde bulundurulduğunda tam olarak gerçekleştirilmesi zor görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Özelleştirme, yerelleşme, kupon sistemi, charter okulları*

Abstract: In this study, it was aimed to determine the structure of the voucher system and Charter schools and the relationship between the process of privatization in education. In addition, the development of the privatization process and applications in Turkey are examined. Especially in the 1980s, the economic crisis was felt on global scale, has led to the bankruptcy of the theoretical basis of the concept of the welfare state. As a result, neo-liberal and neo-conservative thoughts argued the downsizing of the state. Thus, the view was introduced that will decrease the burden on the state. For this purpose, privatization, decentralization and marketization was applied as a tool for reducing the state. Especially with the adoption of liberal approach in economy, education also has been affected by this process. The privatization of education and management of education with a competitive approach in some countries began with the application as "voucher system" and "Charter schools". In recent years, reflections of these applications have also been seen in Turkey. Voucher system and Charter Schools are considered to be applications between public and private sector. Moreover, the implementation of these systems is difficult due to the lack of intensive bureaucratic structure and physical infrastructure.

Keywords: *Privatization, decentralization, voucher system, charter schools*

Giriş

1970’li yıllarda dünyada yaşanan petrol krizi ve ardından gelen ekonomik durgunlukla beraber enflasyonun artması (stagflasyon), refah devletinin sosyal, ekonomik ve politik yönden değişim geçirmesine neden olmuştur. Politikacılar ekonomik kriz ortamından kurtulmak için devletin ekonomi üzerindeki gücünün azaltılması yönünde uygulamalar üzerinde çalışmışlardır. Böylece liberal politikalar tekrar güç kazanmaya başlamıştır (Alp, 2009). 1980’li yıllarda yeni-muhafazakâr düşüncüyü benimseyen yönetimler kamu üzerindeki ekonomik yükü ve sorumluluğu özelleştirme

¹ Doktora öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yenerakman26@gmail.com

uygulamalarıyla hafifletmeyi amaçlamışlardır. Süreç içerisinde eğitim sektörü de özelleşme uygulamalarıyla karşı karşıya kalmıştır (Özdemir, 2011).

Eğitimin özelleştirilmesiyle kamu üzerindeki yönetim ve denetim sorumluluğu ile finansman yükünün bir bölümü özel sektöre yönlendirilerek farklı alternatif eğitim kurumlarının önü açılmıştır. Farklı ve alternatif eğitim kurumlarının açılması özellikle kamu eğitiminde beklediği faydayı sağlayamadıklarını düşünen bir kesim için yeni seçenekler sunmuştur (Yirci ve Kocabaş, 2013). Bu seçenekler arasında kupon sistemi ve Charter okulları bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı özelleştirme kavramını tarihsel bir perspektif altında incelemek, Kupon ve Charter okullarının temel özellikleri irdelenmek ve bu tür okulların özelleştirme uygulamaları içerisindeki yerini belirlemektir. Çalışma özelleştirme kapsamında Kupon sistemi ve Charter okulları ile sınırlı tutulmuştur. Bu doğrultuda kapsamlı bir alan yazın taraması yapılmıştır. Çalışmada öncelikle özelleştirme süreci tartışılmış ardından kupon sistemi ve Charter okullarının genel özellikleri irdelenmiştir. Son bölümde ise eğitim yönetiminde gözlenen bu iki uygulamanın, özelleştirme ile olan ilişkisi tartışılmıştır.

Özelleştirme

Son 30 yıldır çok sayıda ülke eğitim sistemlerinin bir merkezden yönetilmemesi için farklı politikalar uygulamaya çalışmaktadırlar (Cue'llar-Marchelli, 2003). Cue'llar-Marchelli (2003) ve Whitty ve Power'e (2000) göre, bu eğilimin ortaya çıkma sebebi olarak mali sıkıntılar ve daha demokratik bir toplum ihtiyacı gösterilebilir. Ayrıca, son yıllarda birçok ülkede piyasa ekonomilerinin artan hâkimiyeti yavaş yavaş devlet ve özel sektör arasında eğitimin finansmanı açısından sorumluluk dağılımını değiştirmiştir. Bu gelişmeler ışığında günümüzde eğitim sistemlerinin reformu açısından yerelleşme ve özelleştirme politikaları çerçevesinde değişimler beklenebileceği belirtilebilir.

Yerelleşme genellikle yetki, sorumluluk ve görevlerin merkezi yönetimden devri olarak tanımlanabilir (Karlsen, 2000; Kemmerer, 1994; Ngok, 2007). Yerelleşmenin altında yatan ilke merkezi yönetimlerin eğitim konusunda yerel taleplere yeterince cevap verebilecek kadar yetenekli olmamasıdır (Cue'llar-Marchelli, 2003). Yirci ve Kocabaş (2013) ve Yolcu (2011) ise, merkezi hizmetlerin oldukça masraflı ve kamu gelirlerinin yönetiminde şeffaf olmayan son derece yüksek bürokratik yapılar olduklarını belirtmektedir. Yerelleşme ile daha etkili karar verme mekanizmalarının ve verimli kaynak aktarımının gerçekleşeceği düşünülmektedir. Bunlara ek olarak finansman ve okul yönetimi üzerindeki sorumluluklar paylaşılarak daha demokratik kurumların meydana geleceğine inanılmaktadır. Bu doğrultuda, Şişman'a (2001) göre, eğitimin piyasalaştırılması sürecinde yerelleşme politikaları kapsamında okullarda "*okul merkezli yönetim*"

anlayışı benimsenmiştir. Bu anlayış, okul yönetiminin özerk hale getirilerek fiziki ve insan kaynakları üzerinde daha serbest davranma olanağı sağlaması olarak belirtilebilir.

Eğitimde özelleştirme; kalite, verimlilik ve etkililiği artırmak için devletin eğitim hizmetleri üzerindeki finansman sağlama ve denetim gücünü azaltmayı amaçlamaktadır (Yirci ve Kocabaş, 2013). Murphy (1996) ve Hanson'a (1998) göre, yerleşmenin aksine özelleştirme, sorumluluğu kamu sektörünün dışına taşıyarak eğitim hizmetlerini geliştirmek için özel sektörün yollarını kullanır. Bu yollar, okulu etkili kılmak için pazar odaklı stratejilerin uygulanması anlamına gelmektedir. Böylece, sorumluluk ve kaynaklar kamudan özel sektöre transfer edildiğinden yerleşme özelleştirmeye dönüşebilir. Murphy (1996), özelleştirmenin mikro ve makro düzeyde hedefleri doğrultusunda bir ayırım yapmaktadır. Mikro düzeyde özelleştirmeyi, düşük maliyetler ve daha kaliteli eğitim koşulları için verimli bir araç olarak görmektedir. Makro düzeyde özelleştirme ise ekonomik kararları politize etmek, ekonomik performansı artırmak, kamu sektörünün boyutunu küçültmek ve kamu harcamalarını azaltma konusunda katkı sağlayabilir. Ayrıca Yirci ve Kocabaş'a (2005) göre, özelleştirme, ebeveynler ve öğrenciler için okul seçimi açısından bir seçenek sunabilir. Genel olarak incelendiğinde, Astiz, Wiseman ve Baker (2002), Gershberg (2005) ve Prawda (1993), eğitimdeki yerleşme ve özelleştirme çabalarının altında yatan nedenler arasında; refah devleti anlayışındaki değişiklikler, yeni demokratikleşme eğilimleri, bürokrasiyi azaltma, özgürlük ortamını genişletme, bazı ülkelerin artan mali kısıtlamaları ve piyasa ekonomilerinin artan hâkimiyeti olarak ifade etmektedir. Ayrıca, Aktan (1995) ve Welsh ve McGinn (1999) gibi araştırmacılar, refah devleti krizinden sonra ekonomi ve kamu yönetimi üzerinde merkezileşme ve devlet kontrolünü tercih eden Keynesyen görüşün üstünlüğünü kaybettiğini savunmaktadır. Cue'llar-Marchelli (2003) ise özelleştirmeye politik açıdan bakıldığında, gücü yeniden dağıtarak ve sorumlu sosyal aktörlerin sayısını çoğaltarak eğitimin gelişimi için katkıda bulunduğunu vurgulamaktadır.

Murhy (1996) (akt. Aksoy, 2011), eğitimde özelleştirme politikalarını on kategoriye ayırmaktadır: Bunlar;

1. Yük aktarımı (loadshedding): Devletin sağlamış olduğu bir hizmetten çekilmesidir. Bu tür özelleştirme yaklaşımında devletten özel sektöre kredi verme ve vergi indirimi gibi teşvikler söz konusudur. Örnek olarak okul servis hizmetlerinin devredilmesi
2. Mülk satışı (assetsale): Devletin sahip olduğu taşınmazların özel sektöre satılmasıdır. Örnek olarak atıl vaziyette bulunan okul binalarının satılmasıdır.

3. Gönüllülük (volunteerism): Sorumluluk bilinciyle hareket edilerek herhangi bir ücret karşılığı olmaksızın ihtiyaç sahibi bireylere yardım etme konusunda gönüllü olmaya dayanır. Örnek olarak ücret talep etmeksizin gönüllü öğretmenlik yapılmasıdır.
4. Kendi kendine yardım (self-help): Bireylerin hizmetleri kendi kendilerine yapmaları ya da almaları için teşvik edilmesidir. Örnek olarak ev okulu (homeschooling) uygulaması.
5. Tüketici ücreti (userfee): Bireylere bazı hizmetlerin sağlanmasında hizmetin bedelinin tamamının ya da bir kısmının ödetilmesidir.
6. Sözleşme yapmak (contracting): Devlet bazı işlerin sağlanması amacıyla özel sektörden hizmet alımına gitmektedir. Örnek olarak okulların temizlik işleri ve okullarda güvenlik sağlanmasıdır.
7. İmtiyaz verme (franchising): Bazı işlerin yapılması için özel sektörden hizmet alımı gerçekleştirilmektedir. Sözleşme yapma ile benzer özellikler taşımaktadır. Aralarındaki farklılık “sözleşme yapma” da hizmet bedelini devlet karşılamakta iken “imtiyaz verme” de tüketici hizmet bedelini doğrudan özel sektöre vermektedir. Örnek olarak mezuniyet yıllıklarının özel bir şirket tarafından hazırlanmasıdır.
8. Kupon Sistemi (voucher): Belirli tüketicilerin devlet tarafından maddi olarak desteklenmesiyle birlikte özel sektörden belirli bir hizmet alımı gerçekleştirmeleridir. Örnek olarak finansal destek sağlanarak tüketicilerin özel öğretim kurumlarına yönlendirilmesidir.
9. Nakit yardımları ya da sübvansyon (grants/subsidies): Devletin özel sektörün hizmet sağlamasını teşvik etmek için çeşitli maddi yardım ya da kolaylıklar sağlamasıdır. Örnek olarak özel şirketlerin okul yapımını teşvik için vergi indiriminde bulunmasıdır.
10. Deregulasyon (deregulation): Devlet kontrolünün azaltılarak ya da tamamen kaldırılarak, hizmetlerin özel sektöre açılmasıdır.

Ekonomi ve toplumu organize eden mevcut küreselleşme ve neo-liberal yaklaşımlar kapsamında, özelleştirme, piyasa temelli uygulamaların sürdürülmesinde ve kamu hizmetlerinin yönetimine özel sektörün katılımında önem kazandığı düşünülmektedir. Modern ekonomilerde devletler artık sosyal hizmetlerin tek tedarikçisi olarak görülmemektedir. Merkezi yönetimlerin başarısızlıkları özel sektörün, eğitim hizmeti verme konusunda artan bir rol kazanmasına sebep olmuştur (Cue'llar-Marchelli, 2003). Bu süreçte eğitimin özelleştirilmesine yönelik adımların eğitimin ticari bir faaliyet olarak görülmesine yol açtığı düşünülebilir. Hirtt'e (2007) göre Molnar (2005), okullardaki ticari faaliyetleri üç kategoriye ayırmaktadır. Birinci kategoride okullara mal ve hizmet satışı, ikinci kategoride okulların içerisinde mal ve hizmet satışı ve son kategoride de okulların satışı

bulunmaktadır. Okullara mal ve hizmet satışı geçmişten günümüze gelen en genel ticari eylem olarak belirtilebilir. Okullar var olduğundan bu yana masalar, sandalyeler, bina ya da öğretim materyalleri için her zaman bir pazar olmuştur. Bu ticari pazar çoklu ortam ve bilgisayar teknolojileri kullanımı ve özel şirketlerin temizlik, güvenlik ve yiyecek sağlama gibi hizmetleriyle daha da genişlemektedir.

Her ülkede eğitimin özelleştirilmesinin altında yatan mantık, o ülkenin tarihsel, sosyo-ekonomik ve politik gerçeklikleri tarafından şekillenmektedir (Hanson, 1998). Hem yerleşme hem de özelleştirmeden beklenen faydalar farklı yollardan elde edilse de temelde aynıdır. Eğitimin finansmanında yerleşme ve özelleştirme; etkililiğe, yerel taleplere hassasiyete, eğitim kalitesinde iyileşmelere ve karar alma süreçlerine katılıma yardımcı olur. Ancak uygulamada bahsedilen faydaların bazılarını gösteren kanıtlar bulunmamaktadır. Akademik başarıyı ve öğrenmeyi geliştirmek için bu politikaların gerçek kapasitesinin ne olduğu net gözükmemektedir (Hanson, 1998). Bazen özel okulların kamu okulları ile karşılaştırılmasında verimliliği ve etkililiği tartışma konusu olabilmektedir (Riddell, 1993). Dahası hem yerleşmenin hem de özelleştirmenin eşitsizliği ve farklı bölgeler arasında sağlanan hizmetlerin kalitesinde dengesizliğe neden olduğu ileri sürülmektedir (Prawda, 1993; Whitty ve Power, 2000).

Okul Kuponları Sistemi

Okul kuponları sistemi ilk olarak Friedman (1955) tarafından okul kalitesini artırmak için önerilmiştir (akt. Zimmer ve Bettinger, 2010). Friedman'ın önerisine göre devlet kamu hizmeti sağlamak yerine her çocuğa kamu ya da özel herhangi bir okula kayıt olabilmesi için bir kupon verecektir. Veliler de sahip olunan satın alma gücü ile istedikleri hizmete piyasadan ulaşacaklardır (Aydınlı, 2003; Carnoy, 1998). Friedman (1955), başlangıçta radikal bir fikir olarak görülen kupon sisteminde okullaşmanın özel sektörde daha verimli olabileceğini savunmuştur (akt. Zimmer ve Bettinger, 2010). Gauri ve Vawda (2003) ve Rouse'a (1998) göre, kupon programlarının savunucuları, kupon sisteminin hem kamu hem de özel okul sistemindeki kaliteli eğitimi geliştirmesi ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlanmasını kolaylaştıracağı düşüncesinden dolayı önemli bir uygulama olduğunu iddia etmektedirler. Buna rağmen Ladd (2002), eleştirmenlerin kupon programlarının zaten kötü finanse edilen okul sistemini, öğrencileri ve öğretmenleri kötü etkileyeceğini ve eşitsizliği artıracaklarını ileri sürdüklerini ifade etmektedir.

Okul kuponu uygulaması okullar arasında rekabeti oluşturmak için önemli bir öneri olarak görülmektedir. Bu sistemin savunucuları, kamu okullarının kalitesini artırmak için okul kuponlarının güçlü bir teşvik olduğunu öne sürmektedir (Holmes, DeSimone ve Rupp, 2003). Ancak bazı eleştirmenler okul rekabetinin öğrenci ayrımcılığını artıracaklarını ve fakir öğrencilere

zarar verebileceğini savunmaktadır (Gallego, 2004). Şili, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), İsveç ve Hollanda gibi çok sayıda ülkede bu sistemin uygulamalarıyla karşılaşmak mümkündür. Hsieh ve Urquiola'a (2006) göre, bu ülkeler arasından Şili dünyada kupon sistemini uygulayan ilk ülkelerden birisi olarak ifade edilebilir. 1981 yılı öncesinde Şili'de hükümet; eğitimin, müfredatının denetiminin ve düzenlenmesinin, insan kaynaklarının yönlendirilmesinin ve yatırımların finansmanı üzerinde büyük ölçüde etkili olmaktadır. 1981 yılındaki eğitim reformuyla birlikte kamu eğitimi merkezden yerel yönetimlere (belediyelere) aktarılmış ve kayıta bağlı olmak üzere her öğrenci için kamu desteği sağlanan kupon sistemi kurulmuştur. 1981 yılında eğitim reformu ile kamu okul sistemi yerleştirilmiş ve okul idareleri yerel yönetimlere (belediye) devredilmiştir. Reformun en önemli bileşeni öğrenci başına verilen yardım ile kamu ve özel okullar için yeni finansman mekanizması olmuştur. Ayrıca Mizala ve Torche (2012) ve Patrinos (2007) kupon sistemi reformu ailelerin özel ya da kamu okulunu seçmesine olanak tanımıştır. Carrasco ve Martin'e (2012) göre de, ailelerin okul seçim hakkına sahip olmasının, okullar üzerinde daha kaliteli eğitim hizmeti vermeleri yönünden baskı sağlayacağı da düşünülmektedir.

Bravo, Mukhopadhyay ve Todd (2010), reform öncesinde Şili'de öğrencilerin % 80'inin kamu okullarında, % 14'ünün mali destek sağlanan özel okullarda ve % 6'sının da özel ücretli okullarda öğrenim görmekte olduğunu ifade etmektedir. Yani genel olarak üç okul türünün olduğu belirtilebilir. Mizala ve Romaguera'ya (2000) göre, hem kamu hem de mali destek sağlanan özel okullar hükümet tarafından finanse edilmekteydi. Reformun ardından Şili'de üç yeni okul türü ortaya çıkmıştır: Bunlar; yerel yönetimler tarafından yönetilen kamuya ait okullar, özel teşebbüsün sahip olduğu kupon okulları, kupon okulları olmayan okullar olarak belirtilebilir. İlk iki tür okul kupon almaktadırlar fakat kupon okulu olmaya özel okullar kamu fonlarından yararlanmamakta, yükseköğrenim ücreti almakta ve üst gelir grubu öğrencilere hizmet vermektedir. Aedo (1998), reform sonucunda kamu sektöründen kupon okullarına önemli bir öğrenci geçişi yaşandığını belirtmektedir. 1981 yılında kupon okullarına kayıt oranı % 15 iken 2002 yılında bu oran % 42'ye ulaşmıştır. Kamu okullarında ise aynı tarihler itibarıyla % 78'den % 49 oranına düşüş meydana gelmiştir. Kupon okulları öğrenci başına aldıkları gelirden dolayı rekabetçi firmalar gibi davranma eğilimini içerisindedir (akt. Gallego, 2004). Mizala ve Torche'a (2012) göre ise özel okul ücretleri ortalama olarak öğrenci kuponları ücretlerinin beş katı olduğundan bu dönüşümden fazla etkilenmemişlerdir. Sonuç olarak bu okullar reformun yarattığı rekabetçi eğitim pazarına girmemiş ve yüksek gelirli ailelerin küçük bir grubuna hizmet vermeye devam etmektedir. Zaten özel okullar, Şilililerin büyük çoğunluğu için ulaşılabilir bir alternatif olarak görülmemektedir.

Şili kupon sisteminde göze çarpan kurumsal özellikler arasında; öğrencilerin kabul ve atılma kuralları ve öğretmenlerle ilgili hukuki düzenlemeler sayılabilir. Birincisi, kamu okulları başvuran herkesi kabul etmek zorundayken kupon okulları bağımsız olarak okula kabul ve atılma politikalarını belirleyebilmektedir. Çoğu kupon okulu giriş sınavları ve ebeveyn görüşmeleri gibi öğrenci seçim uygulamalarını kullanmaktadır (Gauri, 1998). İkincisi, öğretmenlerin sözleşmeleri ve yönetmelikler açısından farklılıklar vardır. Kamu okulu öğretmenlerinin çalışma şartları özel mevzuat tarafından kontrol edilmektedir. Kupon okullarında bunun aksine personel işe alım, işten çıkarma ve destekleme gibi konularda esnek bir politika ile karşılaşmaktadır (Mizala ve Torche, 2012).

Charter okulları

Charter okulları geleneksel okullarla özel okullar arasında yer alan bir okul türü olarak düşünülmektedir. Charter okulları resmen kamu okulu olmalarına rağmen yönetim anlayışı büyük ölçüde hükümet kontrolünden bağımsız olarak düzenlenmiştir. Kamu okulları gibi tüm öğrencilere açıktır ve özel okullar gibi bağımsız ve kendi kendini yönetmektedir (Finn, Manno ve Vanourek, 2000; akt. Donahoo, 2001). Charter okullarını düzenleyen yasalar eyaletten eyalete değişiklik gösterse de bazı genel özellikler bulunmaktadır. Charter okulları öğrenci başına kamu fonu almaktadır ve hükümet tarafından belirlenen eğitimsel çıktı düzeyine ulaşma sorumluluğu taşımaktadır (Lipman, 2011). Ayrıca ek gelir elde etmek amacıyla şahıslar, vakıflar ve kurumsal sponsorlardan destek alabilirler. Charter okulları üzerinde kamu okullarını belirli standart ve prosedürlere bağlayan kural ve düzenlemelerin çoğu bağlayıcı olmamaktadır (Henig, Holyoke, Lacireno-Paquet ve Moser, 2003).

Alternatif eğitim uygulamalarından birisi olan Charter okulları ilk olarak ABD’de ortaya çıkan bir yaklaşımdır. İlk Charter Okulu 1991 yılında Minnesota’da yasal olarak kurulmuştur. 2014 yılı verilerine göre ABD’de 6440 Charter Okulu bulunmaktadır ve tüm kamu okulları arasında % 6.7’lik bir orana sahiptir. Charter Okullarına giden öğrenci sayısı ise kırk iki eyalette iki buçuk milyonu (devlet okul nüfusunun % 5.1’i) aşmış gözükmektedir. 2015 yılı verilerinde de Charter okullarının sayısı 6633’e yükselmiştir. (URL-1). Yirmi yıllık bir süreçteki gelişimi göz önüne alındığında Charter okullarının ABD’nin en hızlı gelişen eğitim reformlarından birisi olduğu düşünülebilir.

Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Departmanı’na (2001) göre, Amerikan eğitim sisteminde her eyalet Eğitim Departmanının programlarıyla uyumlu olmakla beraber kendi eğitimsel programlarını hazırlayabilir. Bu yüzden eğitim programları eyaletten eyalete farklılıklar gösterebilir. Bunun sonucunda Charter okullarının mevzuatı da çeşitli farklılıklar içerebilir. Ancak, çoğu eyalet bu

okulların kamu, özel ya da sivil toplum kuruluşları tarafından kurulmalarına izin vermektedir. Federal hükümet Charter okullarını, okul seçiminin bir yolu olarak görmekte ve desteklemek için finansman sağlamaktadır. Bettinger (2005) da, bu okulların bazılarının da hizmet alımı yoluyla gıda hizmeti, müfredat ya da yönetim de dâhil olmak üzere kar elde etmek için şirketlerle sözleşme yapabildiklerini belirtmektedir. Forster'a (2013) göre, Charter Okul destekçileri ve bazı basın kuruluşları Charter okullarının kamu okullarına göre daha yenilikçi ve öğrencilerinin daha duyarlı olduklarını savunmaktadır. Destekçiler, Charter okullarının artan rekabet yoluyla komşu kamu okullarının da eğitimsel çıktılarını geliştirdiğini iddia etmektedir.

Charter okul programları eyaletten eyalete farklılıklar göstermekle beraber çok sayıda ortak özelliğe de sahiptir (Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Departmanı, 2001). Charter okulları çoğu eyalet ve yerel yönetmeliklerden muaf olan ve daha fazla özerkliğe sahip okullardır. Bunlar kamuya finanse edilmektedir ve finansman miktarı kayıtlı öğrenci sayısı ile bağlantılıdır (Bifulco ve Ladd, 2006). Schneider'a (1999) göre, Charter okul programları, yalnızca öğrenci öğrenmesini artırmayı değil hem de eğitimsel yeniliği, eğitim programlarının ve öğrenme ortamlarının çeşitlendirilmesini desteklemektedir. Ayrıca öğretmenler için program tasarımı ve okul yönetimine aktif katılımı için genişletilmiş fırsatlar sunmaktadır.

Lasley ve Bainbridge (2001), Charter okullarının kamu okulları üzerinde zararlı etkisi olabileceğini iddia etmişlerdir. Charter okulları eğitim için bir seçenek sunarken, kırsal ve kentsel bölgedeki kamu okullarının kaynaklarının bir kısmını aldığı için eleştirilmektedir. Charter okullarına yapılan bir diğer eleştiri de istikrarsız oluşudur. 2013 yılı itibarıyla on yıldan fazla açık olan okulların oranı % 35,3 iken kapanan okulların oranı ise % 15'tir (<http://dashboard2.publiccharters.org/National/>). Archer (2000), kapanan okulların çoğunluğunu ciddi yönetim ve finansal sorunlar yaşadığını ifade etmiştir. Bunun sonucunda çoğu Charter Okulu maliyetlerini azaltmak için sertifikasız öğretmenler istihdam etmek ve ücretli personel yerine ebeveyn ve diğer gönüllüleri kullanmak gibi maliyet düşürücü stratejiler geliştirmişlerdir. Buna ek olarak, Lasley ve Bainbridge (2001), çoğu eyaletin finansman politikaları Charter okullarının bütçelerini onaylarken risk ya da özel eğitim grubundaki öğrencilerin tesis ve ulaşım gibi imkânların ücretlerini dikkate almamaktadır.

Kupon Sistemi ve Charter Okulları Üzerine Tartışmalar

Günümüze kadar Charter okulları üzerine gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde öğrenci başarısı üzerine olumlu, olumsuz veya hiçbir etkisinin olmadığına yönelik çelişkili sonuçlar elde edildiği görülmektedir (Bettinger, 2005; Bifulco ve Ladd, 2006; Holmes ve diğ., 2003; Flaker, 2014; Imbermann, 2011; Toma ve Zimmer, 2012; Winters, 2012). Ebeveynlerin Charter okullarından memnuniyetleri yüksek olmasına rağmen akademik başarı açısından kamu okullarından daha

başarılı olup olmadığı sorusu cevapsız kaldığından dolayı daha fazla araştırma yapılması gereklidir (Meeks, Meeks ve Warren, 2000). Donahoo'ya (2001) göre de, Charter okullarının varlığının kısa olması ve farklı değerlendirme yaklaşımlarından dolayı, bu okullarda eğitim gören öğrencilerin ne düzeyde başarılı olduklarını belirlemek zor olmaktadır. Flaker (2014) çalışmasında, Charter okullarının hem okuma hem de matematik performansında geleneksel kamu okullarına göre daha başarılı olduklarını saptamıştır. Ayrıca başarının kentsel yerleşim yerlerinde daha belirgin olduğu görülmüştür. Bu çalışmayı destekler nitelikte, Booker, Gilpatrick, Gronberg ve Jansen (2008) de, Charter okulların ortaya çıkması rekabetçi ortam açısından düşünüldüğünde Teksas'ta ki geleneksel kamu okullarında eğitim gören öğrencilerin performansı üzerinde hem matematik hem de okuma puanları açısından olumlu bir etki sağlamıştır.

Hoxby, Murarka ve Kang'ın (2009) çalışmasına göre New York'ta Charter okullarına devam eden öğrencilerin matematik ve İngilizce derslerinde önemli kazanımlar elde ettikleri saptanmıştır. Aynı doğrultuda, Imbermann (2011) ise ilköğretim öğrencilerinin matematik ve dil testi puanlarının yüksek olduğunu belirtirken, ortaokul ve lise öğrencilerinin disiplin yönünde gelişmeler gösterdiğini tespit etmiştir. Jinnai (2014), Forster (2013) ve Imbermann'ın (2011) yapmış oldukları araştırmalara göre Charter okulları, yakın çevredeki kamu okullarının geliştirilmesi doğrultusunda yöneticiler ve öğretmenler üzerinde güçlü bir etki oluşturmaktadır. Bunun altında yatan sebep ise okulların, öğrencilerini kaybedebileceği gibi kamu finansmanını da kaybedebilme ihtimali olabilir.

Ni ve Norrer (2012) ise, Utah Charter okullarının kamu okullarına göre ilköğretim matematik, dil sanatları ve ikinci dil sanatlarında biraz daha düşük performans gösterdiğini saptamıştır. Olumsuz sonuçların altında yatan sebebin Charter okullarının örgütsel olarak daha yeni kurulmuş olmaları düşünülmektedir. Analizde yer alan 65 okulun en az yarısı en fazla üç yıl boyunca açık kalmıştır. Bu okulların önemli başlangıç sıkıntıları (personel, kaynaklar, materyaller) yaşadıkları ya da daha az etkili bütünleşme öğrenme ortamlarına sahip olmaları belirtilebilir. Süreç içerisinde İlköğretim Charter okulları dil sanatlarında kamu okulları ile benzer performans gösterirken, matematikte daha iyi oldukları görülmüştür. Yıllar boyunca tecrübe kazandıktan sonra Charter ortaokulları, kamu ortaokullarına göre genellikle biraz daha iyi performans göstermektedir. Genel olarak küçük bir etki farkı olduğu söylenebilir. Ayrıca, Charter okulları kamu okullarına göre daha düşük harcamayla eğitimsel çıktılar üretebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak sistematik olarak geleneksel kamu okullarına göre daha etkili değillerdir.

Davis ve Raymond (2012) da Charter okullarının kalitesini demografik ve coğrafi açıdan düzensiz olarak tespit etmişlerdir. Charter okul hareketinin devam etmesi ve gelişebilmesi için kalitenin artırılması gerekmektedir ve şurası açıktır ki devletin bu okullar üzerindeki politikaları kaliteyi

doğrudan etkilemektedir. Kaliteli uygulamalara sahip olan Charter okulları hakkında daha fazla araştırma yapmanın diğer Charter okullarını geliştirme konusunda daha etkili politikalar üretilmesine yardımcı olacağı düşünülebilir. Ayrıca, Tuttle, Gleason ve Clark'ın (2012) on beş eyalet ve otuz altı Charter okulunda gerçekleştirdikleri araştırmaya göre Charter okulları öğrenci başarısını ya da davranışlarını etkilememektedir.

Pakistan'da Kupon okullarının öğrenci başarısı üzerine etkilerini araştıran Morgan, Petrosino ve Fronius (2015), bu okulların ülkenin en fakir gelir grupları arasında özel okullara kayıt oranını artırdığını saptamışlardır. Bu durumun fırsat eşitliğinin sağlanmasını kolaylaştırabileceğini belirtmişlerdir. Greene, Peterson ve Jiangtao (1997), öğrencilerin hem okuma hem de matematik test notlarında yükselme olduğunu tespit ederken, Howell ve Peterson (2002), ise ilköğretimde öğrenim gören siyahi öğrencilerde olumlu etkiler belirlemişlerdir. Ayrıca Belfield'a (2006) göre öğrencilerin test puanlarında kupon sisteminden dolayı küçük etkiler ve fedakârlık düzeylerinde yükselme (Bettinger ve Slonim, 2006) olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ek olarak, Angrist, Bettinger ve Kremer (2006) ise, lise öğrencilerinin mezuniyet oranında olumlu değişimler saptamışlardır. Bazı araştırmacılar da kupon sisteminin öğrenciler üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır (Kruger ve Zhu, 2002; McEwan, 2001; Mizala ve Romaguera, 2000). Zimmer ve Bettinger'in (2010) hem yerel (Milwaukee, Cleaveland, Vermont, Florida) hem de uluslararası (Kolombiya, Şili) düzeyde inceledikleri kupon programları akademik ya da akademik olmayan çıktılar açısından tutarsız sonuçlar ortaya koymuşlardır. Sonuç itibariyle bir reform uygulaması olan kupon sisteminin etkililiği üzerinde bir görüş birliğine varılamamıştır.

Türkiye'de Yerelleşme ve Özelleştirme Uygulamalarına Bakış

Türkiye açısından eğitimde yerelleşme ve özelleştirme konusuna yaklaşıldığında özellikle 1960'lı yıllardan sonra Murhy'nin (1996'dan akt. Aksoy, 2011) sınıflandırmasına göre eğitimde özelleştirme politikaları çerçevesinde uygulamaların başladığı görülmektedir. Hatta eğitimin "ticari bir meta" haline geldiğine dördüncü beş yıllık kalkınma planında (DBYKP) bir sorun olarak dikkat çekilmektedir (Devlet Planlama Teşkilatı, 1979: 445). 1980'li yıllardan sonra ise neo-liberal yaklaşımın eğitim politikalarını etkilediği belirtilebilir. Bu dönemde, eğitim üzerindeki ticari meta algısına vurgu göze çarpmamaktadır. Zaten, beşinci beş yıllık kalkınma planı (BBYKP) da, "... özel kuruluş imkanlarından azami derecede yararlanılacaktır", "özel okullar teşvik edilecektir" ve "eğitim hizmetlerinin maliyetine katılma uygulamasına başlanacaktır" gibi maddeleri ile özelleştirme doğrultusunda yeni bir politikanın benimsendiğinin izlerini taşımaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı, 1984: 144). Bu doğrultuda, anayasanın 42. maddesine göre eğitimin "... devlet okullarında parasızdır" (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982) olarak ifade edilmesine rağmen,

kamu okullarında velilerden alınmaya çalışılan bağışlar ve kayıt paraları da eğitim hizmetini ticari bir boyuta taşıdığına verilebilecek örneklerden sadece birisidir. Ayrıca, süreç içerisinde özelleştirme uygulamalarının amaçları arasında kamuoyu üzerinde eğitimin para karşılığında alınabilecek bir ayrıcalık olduğuna yönelik algı oluşturmak olduğu da belirtilebilir.

Türkiye’de yerleşme ve özelleştirme uygulamaları çerçevesinde “*okul merkezli yönetim*” anlayışı ve uzantısında okul aile birlikleri daha işlevsel bir konuma getirilmiştir. Bu dönemde kamu eğitim harcamalarının azaldığı görülmektedir (Baloğlu, 1990). Eğitime aktarılan kaynağı artırma doğrultusunda sivil toplum kuruluşlarının, özel teşebbüslerin ve velilerin çeşitli projeler ya da doğrudan katılımı ile çok sayıda gider karşılanmaya çalışılmıştır (Özdemir, 2008). Türkiye Eğitim Harcamaları Araştırması’na (2006) göre, eğitim harcamalarının % 33’ü hane halkından % 65’i ise merkezi bütçeden karşılanmaktadır. Ek olarak, Türk Eğitim Derneği’nin (TED) (2010) yaptığı araştırma da hane halkının sadece ortaöğretim ve yükseköğretime geçiş sınavları harcamalarının (16.7 milyar TL) MEB’in aynı yıl bütçesinin (28.2 milyar TL) yaklaşık olarak % 60’ına yakın olduğunu göstermektedir. Değinilen veriler eğitimin kamusal nitelikli bir hizmetten, velilerin ve öğrencilerin bireysel sorununa doğru kaydığını düşündürmektedir (Keskin Demirel, 2012). Ayrıca, MEB’in yatırım bütçesinin toplam bütçesine oranı 1998 yılında % 30.02’den 2014 yılı itibariyle bu oran % 9.32’ye gerilemiştir (MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2015). Bu durum devletin eğitim yatırımlarından uzaklaştığı şeklinde yorumlanabilir. Destekler nitelikte, 2007 ile 2011 yılları arasında resmi ilköğretim okulu sayısının 33227’den 31177’ye düşmesi ve özel ilköğretim okullarının da 866’dan 931’e yükseldiği belirlenmiştir. Aynı şekilde ilköğretim okullarının dönüşümü sonrasında ilkokul ve ortaokul verilerine göre de 2012 ile 2014 yılları arasında resmi ilkokul-ortaokul toplamı sayısı 44260’dan 42197’ye ve özel ilkokul-ortaokul toplamı sayısı 1896’dan 2316’ya yükselmiştir. Bu durum ise özel eğitimin yaygınlaştığı olarak düşünülebilir (MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2015).

Günümüzde, özel teşebbüslere verilen arsa tahsisi, vergi muafiyeti, katma değer istisnası ve faiz desteği gibi çeşitli teşvikler Murphy’e (1996) göre özelleştirme sınıflandırmaları kapsamında sayılmaktadır. Türkiye’de bu teşviklerin verilmesine ve kolaylaştırılmasına yönelik dokuzuncu kalkınma planında (DKP) “*bütün eğitim kademelerinde özel sektörün payı artırılacak...*”, “*ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinin özel okullara dönüştürülmesine yönelik teşvikler sağlanacaktır*” (DKP, 2006: 87) ve MEB 2010-2014 Stratejik planının “*ortaöğretim ve yükseköğretime hazırlık dershanelerinden özel okula dönüştürülebileceklerin tespit edilerek 2014 yılı sonuna kadar % 70’inin özel okula dönüştürülmesinin teşvikini sağlamak*” (MEB Stratejik Planı, 2009: 112) maddeleriyle değinilmektedir. Bu doğrultuda gerekli yasal düzenlemelerde

gerçekleştirilmekte ve özel eğitimin yaygınlaştırılması için uygulamalar yasal zemine oturtulmaktadır.

Değinen yaklaşımların farklı boyutlarla da olsa içerisinde bulunan çeşitli uygulamalardan Türkiye’de yararlanılmaya çalışılmaktadır. Bunlar arasında stratejik planların hazırlanması, okul merkezli yönetim anlayışının benimsenmesi, eğitimin paydaşlarından olan öğrencilerin, velilerin, sivil toplum kuruluşlarının okulun yönetiminde söz sahibi olan bazı kurulların üyesi olması ve son dönemde kupon sistemi çerçevesinde ele alınabilecek özel okul teşviği sayılabilir. Cook’a (1990) göre, stratejik planlar, örgütün geleceğe yönelik politikalarının paydaşlarla beraber belirlenerek, amacın gerçekleştirilmesi doğrultusunda uygulamaların oluşturulmasıdır. Ayrıca, bir örgütün stratejik plan hazırlayabilmesi için özerk olması, kaynak kullanımında hak ve sorumluluk sahibi olması ve kendi liderlerini belirleyebilmesi gibi özellikleri barındırmalıdır (Cook, 1990). MEB’in merkeziyetçi anlayışa göre okulları ve yönetimini göz önünde bulundurduğumuzda, okullar stratejik plan hazırlayabilir fakat bu planın stratejik plan ruhuna ne derecede sahip olacağı tartışmalıdır. 2003 yılında yürürlüğe giren “Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu”, 2006 yılında çıkarılan “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ve MEB’in yayınladığı 2006/55 ve 2010/14 sayılı genelgeler ile tüm eğitim kurumları ve okullarda stratejik plan süreci başlamıştır (Memduhoğlu ve Uçar, 2012). Bu duruma göre planlamanın yasal zemininin bulunduğunu fakat merkeziyetçi yapılanmadan dolayı ne derece nitelikli olacağını belirsiz görülmektedir.

Ayrıca yerelleşme doğrultusunda, paydaşların okul yönetimlerine ve işleyişlerine katılarak daha fazla rol ve sorumluluk sahibi olmaları amacıyla çeşitli uygulamalar geliştirilmiştir. İlk uygulama olarak, 1990 yılında Dünya Bankası (DB) desteğiyle Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) sayılabilir. Bu doğrultuda oluşturan Müfredat Laboratuvarı Okulları (MLO) içerisinde Okul Yönetim Gelişim Ekiplerine (OYGE) kurulmuştur. Bu ekip içerisinde, okul müdürü ve öğretmenlerle birlikte veli temsilcisi, öğrenci temsilcisi ve sivil toplum kuruluşu (STK) temsilcilerine de yer verilmiştir (Aydoğanlı, 2003). 1999 yılında çıkarılan eğitim bölgeleri ve eğitim kurulları yönetmeliği çerçevesinde oluşturulan “eğitim bölgeleri danışma kurullarında” da velilere, muhtarlara ve STK temsilcileriyle karşılaşmaktadır. Ardından 2004 yılındaki “Milli Eğitim Temel Kanunu” ve 2006 yılındaki “İlköğretim Kurumları Yönetmeliği”ndeki değişikliklerle velilerin öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulu, öğrencilerin ödüllendirilmesi ve davranışlarının değerlendirilmesine yönelik görüş belirtme, şube öğretmenler kurulu üyeliği gibi çeşitli kurullara üyelik ile çeşitli görev ve sorumluluk sahibi olmalarına imkân tanınmıştır (Kartal, 2008).

Son dönemde yazılı ve görsel basında, özel dersanelerin dönüşümü sonucunda ortaya çıkan temel liselere ilginin arttığına yönelik haberler görülmektedir. Çok sayıda öğrenci “hem dersane hem okul” sloganıyla eğitime başlayan temel liselere kayıt yaptırmıştır. Öyle ki yüksek puanlarla kaydolunan Anadolu ve Fen Lisesi son sınıf öğrencilerinin okullarından ayrılarak temel liselere doğru geçiş sürecinin başladığı belirtilmektedir (URL-2; URL-3). Bu geçişin altında yatan sebep öğrencilerin daha kaliteli bir yükseköğretim kurumuna geçiş kaygısı olabilir. Bir diğer deyişle, sınav odaklı yaklaşımın öğrenciler üzerindeki yansımaları olarak da belirtilebilir. Ancak bu oluşum kamu eğitimi kalitesinin daha da düşmesine ve okulun sahip olduğu misyonun yeterince gerçekleşmemesine neden olabileceği düşünülebilir. Okul, öğrenciyi belirli bilgilerle donatırken aynı zamanda psikolojik, sosyal ve kültürel açıdan da yetiştirmektedir. Sonuç olarak öğrenciler kimi kazanımları tam olarak edinmeden mezun olmakla yüz yüze gelmektedir. Ayrıca, özel eğitim kurumları sayısındaki hızlı artışın devletin vermiş olduğu çeşitli ayrıcalıklardan kaynaklanabilir. Özellikle MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğindeki (2012) “*eğitim ve öğretim desteği kapsamında destekten faydalanan öğrenciler...*” değişikliği ile velilere maddi destek sağlayan uygulama kupon sistemi ile benzer özelliklere sahip gözükmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada özelleştirme kavramı ile Kupon ve Charter okullarının özellikleri, gelişim süreçleri tarihsel bir bakış açısıyla incelenmiş, bahsi geçen okulların özelleştirme kavramı ile olan ilişkisi araştırılmış ve Türkiye’de eğitim üzerindeki özelleştirme süreci ve uygulamaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Yirminci yüzyılın son çeyreğinde ağırlığını hissettiren, küreselleşme ve liberal politikaların etkisiyle çoğu ülkenin serbest ekonomi politikalarını benimsediği belirtilebilir. Süreç içerisinde liberal yaklaşımların, kamu yönetiminin alt unsurlarından biri olan eğitim yönetimini ve uygulamalarını da etkilediği görülmektedir. Hanson’a (1998) göre, eğitimde özelleştirme, devletin eğitim üzerindeki finansman sağlama, yönetme ve denetleme gücünün azaltılması ya da tamamen kaldırılması olarak belirtilebilir. Özelleştirme ile özel sektör unsurlarının eğitim sistemine dâhil olmasıyla rekabet odaklı bir mekanizmanın devreye gireceği düşünülerek eğitimde verimlilik ve etkililiğinin artırılacağı ileri sürülmektedir.

Eğitimde özelleştirme ile çeşitli ülkelerde ebeveynlere ve öğrencilere okul seçeneği olarak Mıknatıs, Charter ve Kupon okulları gibi yeni alternatif yöntemler ortaya çıkmıştır. (Krueger ve Zhu 2002; McEwan 2000; Rouse 1998). Kupon sisteminde, devlet tarafından tüketicilere sağlanan maddi destek ile özel eğitim kurumlarına yönlendirilerek hizmet alımında bulunulması ve Charter okullarının kayıt altına aldıkları her öğrenci için devletten belirli bir miktarda fon alması Aksoy’un (2011) aktardığı Murhy’nin (1996) özelleştirme kategorileri içerisinde yer aldığı görülmüştür.

Eğitimde özelleştirme ile özel teşebbüsler eğitim sisteminin bir parçası haline gelmiştir ve Türkiye’de de bu durumun yansımaları olduğu tespit edilmiştir.

Kupon sisteminin uygulandığı okullar ile Charter okulları arasında yönetim ve işleyiş açısından benzerlikler bulunmaktadır. Hem kupon sistemini benimsemiş okullar hem de Charter okulları, kamu okullarını bağlayan yasal düzenlemelerin çoğundan bağımsız olarak okul politikalarını belirleyebilmektedir (Henig ve diğ., 2003). Ayrıca Mizala ve Torche’a (2012) göre Charter okullarında olduğu gibi Kupon okulları da personel işe alma ve işten çıkarma gibi konularda esnek kararlar alabilmektedir. Ek olarak özelleştirme kategorilerinden sayılan sözleşme yapma ile okullardaki temizlik, güvenlik ve beslenme konularında hizmet alımı yoluna da gidebilmektedirler (Murphy, 1996; akt. Aksoy, 2011). Bahsi geçen okullarda, kamu okullarından farklı olan bu özellikler ile devlete bağlı olan tarafları göz önünde bulundurulduğunda gerek kupon okulları gerekse Charter okullarının kamu ile özel sektör arasında kalan uygulamalar olduğu düşünülebilir.

Sonuç olarak, Türkiye’de ki yerelleşme ve özelleştirme uygulamalarının dünyada ki işleyiş ile aynı doğrultuda olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, araştırmada değinilen Charter okulları ve kupon sistemi politikaları tam olarak Türkiye’ye yansımaya da belirli yönleri açısından uyumlu olduğu saptanmıştır. Son otuz yıllık süreçte yerelleşme ve özelleştirme doğrultusunda gerçekleştirilen eğitim paydaşlarının okul yönetiminde söz sahibi olması ve özel teşebbüsün eğitim sistemi içerisinde yer alması için çeşitli politikalar geliştirildiği tespit edilmiştir. Ancak, devlet tarafından özel teşebbüslere ve velilere sağlanan bazı teşviklerin kamusal eğitimin zamanla niceliksel olarak gerilemesine neden olduğu görülmüştür. Bir insan hakkı olan eğitimin kamusal nitelikten ticari bir niteliğe evrildiği düşünülmektedir. Dönmez (2008) de neo-liberal politikalar sonucunda eğitimin piyasalaştırıldığını ifade etmektedir. Özellikle eğitim politikalarına yön verenlerin bu süreçte kamu yatırımlarını azaltarak, özel teşebbüslere çeşitli imtiyazlar sağlayarak ve yurt dışı kaynaklı bazı alternatif eğitim uygulamaları gerçekleştirmeye çalışarak bir bakıma kamusal eğitimin yıpranmasına neden oldukları ifade edilebilir. Bu durum sonucunda kamu okullarının akademik başarısının zamanla daha da düşebileceği, bu okullarda küresel dünyanın şartlarına uygun bireylerin yetiştirilemeyeceği ve maddi yönden yetersiz olan kesimin çocuklarının bu okullarda eğitim görmekten başka imkânlarının kalmayacağı öngörülmektedir. Özdemir (2008) ve Sayılan (2006) da, sosyo-ekonomik yönden zayıf olan bireylerin, kalitesi azalan kamusal eğitim ile iş sahibi olabilmelerinin daha da zorlaşabileceğini ifade etmektedir. Bir bakıma kamusal eğitimin yoksulluğu üreten bir değişken olabileceği düşünülebilir. Ayrıca, merkezi sınav sisteminin hâkim olduğu Türkiye’de kamu okullarının niteliğinin düşmesinin öğrencilerin eşit şartlarda değerlendirilmelerini

zorlaştıracığı, fırsat eşitliğine zarar vereceği ve velilere ek maddi yükler getireceği (Özdemir, 2008) de belirtilebilir.

Charter Okulu ve kupon sistemi yaklaşımlarının Türkiye’de ki uygulanabilirliğinin, eğitim sisteminin yoğun bürokratik yapısı ve fiziki alt yapı yetersizlikleri göz önünde bulundurulduğunda tam olarak gerçekleştirilmesi zor görülmektedir (Hesapçioğlu ve Çelebi, 2011). Ancak söz konusu yaklaşımların; öğrenciyi merkeze alan tutumu, etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması, sadece akademik değil, duygu ve düşünce eğitimine de yer veren bütünsel bir yaklaşımı benimsemesi gibi özelliklerinin Türk eğitim sistemiyle ilişkilendirilmesinin önemli kazanımlar sağlayabileceği düşünülebilir. Bu süreçte okul merkezli yönetim anlayışının benimsenmesi, stratejik planlamanın öneminin kabul görüp uygulanması, eğitim paydaşlarının yönetim ve denetim işleyişinin unsurları olarak çeşitli kurullarda bulunması önemli kazanımlar olarak yorumlanabilir.

Kaynakça

- Aksoy, N. (2011). Türkiye kamu eğitiminde gizli ticarileşme: Kurumsal sosyal sorumluluğunun işleyiş biçimleri ve eğitimi ticarileştirme işlevleri. *Eğitim, Bilim, Toplum Dergisi*, 9(35), 8-27.
- Aktan, C. C. (1995). Klâsik liberalism, neo-liberalizm, libertarianizm. *Amme İdaresi Dergisi*, 28, 3-32
- Alp, S. (2009). Refah devleti düşüncesinin gelişimi ve bir liberal alternatif olarak üçüncü sektör. *Maliye Dergisi*, 156, 265-279.
- Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Departmanı (2001). *No child left behind act*. <http://www2.ed.gov/nclb/landing.jhtml>.
- Angrist, J., Bettinger, E., & Kremer, M. (2006). Long-term educational consequences of secondary school vouchers: Evidence from administrative records in Colombia. *American Economic Review*, 96(3), 847-862.
- Archer, J. (2000). Accountability measures vary widely. *Education Week*, 19(36), 1, 18-20.
- Astiz, M. F., Wiseman, A. W., & Baker, D. P. (2002). Slouching towards decentralization: Consequences of globalization for curricular control in national education systems. *Comparative Education Review*, 46(1), 66-88.
- Aydınlı, H. İ. (2003). 1980 sonrası Türk belediye sisteminde yeni liberal ve desentralist Eğilimler. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 73-86.
- Aydoğanlı, E. (2003). *Eğitimde toplam kalite yönetimi gerçeği*. Ankara: Eğitim Sen Mesleki Eğitim Dizisi-3.
- Baloğlu, Z. (1990). *Türkiye’de Eğitim*. İstanbul: TÜSİAD Yayınları.
- Belfield, C. R. (2006). *The evidence on education vouchers: An application to the Cleveland scholarship and tutoring program*. http://www.ncspe.org/publications_files/OP112.pdf.
- Bettinger, E. P. (2005). The effect of charter schools on charter students and public schools. *Economics of Education Review*, 24, 133-147.

- Bettinger, E., & Slonim, R. (2006). Using experimental economics to measure the effects of a natural educational experiment on altruism. *Journal of Public Economics*, 90(8-9), 1625-1648.
- Bifulco, R., & Ladd, H. (2006). The impacts of charter schools on student achievement: Evidence from North Carolina. *Education Finance Policy*, 1(1), 50-90.
- Booker, K., Gilpatrick, S. M., Gronberg, T., & Jansen, D. (2008). The effect of charter schools on traditional public school students in Texas: Are children who stay behind left behind?. *Journal of Urban Economics*, 64, 123-145.
- Bravo, D., Mukhopadhyay, S., & Todd, P. E. (2010). Effects of school reform on education and labor market performance: Evidence from Chile's universal voucher system. *Quantitative Economics*, 1, 47-95.
- Carrasco, A., & Martin, E. S. (2012). Voucher system and school effectiveness: Reassessing school performance difference and parental choice decision-making. *Estudios Deconomia*, 39(2), 123-141.
- Carnoy, M. (1998). National voucher plans in Chile and Sweden: Did privatization reforms make for better education?. *Comparative Education Review*, 42(3), 309-337.
- Cook, W. J. (1990). *Strategic planning in Amerika's school: An exploratory study*. A paper presented at the annual meeting of the AERA. San Francisco.
- Cue'llar-Marchelli, H. (2003). Decentralization and privatization of education in El Salvador: Assessing the experience. *International Journal of Educational Development*, 23, 145-166.
- Davis, D. H., & Raymond, M. E. (2012). Choices for studying choice: Assessing charter school effectiveness using two quasi-experimental methods. *Economics of Education Review*, 31, 225-236.
- Devlet Planlama Teşkilatı, (1979). *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*. <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/6/plan4.pdf>. E.T: 15.09.2015.
- Devlet Planlama Teşkilatı, (1984). *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/5/plan5.pdf>. E.T: 15.09.2015.
- Donahoo, S. (2001). *Perspectives on charter schools: A review for parents*. *Clearinghouse on elementary and early childhood education*. <http://www.ericdigests.org/2002-2/charter.htm>.
- Dokuzuncu Kalkınma Planı, (2006). <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/1/plan9.pdf>. E.T: 15.09.2015.
- Dönmez, Ö. (2008). *Türkiye'de öğretmen kimliğinin dönüşümüne ilişkin bir çözümleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Finn, C. E., Manno, B. V., & Vanourek, G. (2000). *Charter Schools in Action: Renewing Public Education*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Flaker, A. (2014). School management and efficiency: An assessment of charter vs. traditional public schools. *International Journal of Educational Development*, 39, 235-246.
- Gauri, V. (1998). *School Choice in Chile: Two Decades of Educational Reform*. University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, PA.

- Gauri, V., & Vawda, A. (2003). *Vouchers for Basic Education in Developing Countries: A Principal Agent Perspective*. In Policy research working paper series 3005. Washington, DC: The World Bank.
- Gallego, F. A. (2004). Voucher-School Competition, Incentives, and Outcomes: Evidence from Chile. http://www.previsionsocial.gob.cl/subprev/?wpfb_dl=369.
- Gershberg, A. I. (2005). *Towards an Education Decentralization Strategy for Turkey: Guideposts from International Experience*. Washington: World Bank.
- Greene, J. P., Peterson, P. E., & Jiangtao, D. (1997). *Effectiveness of School Choice: The Milwaukee Experiment*. Cambridge, MA: Harvard University program in education policy and governance.
- Hanson, M. (1998). Strategies of educational decentralization. Key questions and core issues. *Journal of Educational Administration*, 26(2), 111-128.
- Henig, J. R., Holyoke, T. T., Lacireno-Paquet, N., & Moser, M. (2003). Privatization, politics, and urban services: The political behavior of charter schools. *Journal of Urban Affairs*, 25(1), 37-54.
- Hesapçıoğlu, M., & Çelebi, N. (2011). Magnet ve charter okullarının eğitim ve finans yapıları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 33, 79-101.
- Holmes, G., DeSimone, J., & Rupp, N. (2003). *Does School Choice Increase School Quality?* NBER Working Paper No. 9683.
- Hoxby, C. M., Murarka, S., & Kang, J. (2009). *How New York City's Charter Schools Affect Achievement*. The New York City charter schools evaluation project.
- Howell, W. G., & Peterson, P. E. (2002). *The Education Gap: Vouchers and Urban Schools*. Washington, DC: Brookings Institute.
- Imberman, S. (2011). The effect of charter schools on achievement and behavior of public school students. *Journal Public Economy*, 95(7-8), 850-863.
- Jinnai, Y. (2014). Direct and indirect impact of charter schools' entry on traditional public schools: New evidence from North Carolina. *Economics Letters*, 124, 452-456.
- Karlsen, G. E. (2000). Decentralized centralism: Framework for a better understanding of governance in the field of education. *Journal of Education Policy*, 15(5), 525-538.
- Kartal, S. (2008). İlk ve ortaöğretim kurumlarında velinin okul yönetimine katılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 23-30.
- Kemmerer, F. (1994). *Decentralization of Schooling in Developing Nations*. In: Husen, Tursten, Postletwaite, T.Neville (Eds.), International encyclopedia of education. Elsevier science ltd, New York, 1412-1416.
- Keskin Demirel, D. (2012). Eğitimde piyasalaşma ve öğretmen emeğinde dönüşüm. *Çalışma ve Toplum*, 2012/1. <http://calismatoplum.org/sayi32/demirer.pdf>. E.T: 10.03.2016.
- Krueger, A., & Zhu, P. (2002). *Another Look at The New York City School Voucher Experiment*. (Workingpaper No. 9418). Cambridge, MA: National bureau of economic research.
- Ladd, H. (2002). School vouchers: A critical view. *Journal of Economic Perspectives*, 16, 3-24.
- Lasley, T. J., & Bainbridge, W. L. (2001). Unintended consequences. *Education Week*, 19(33), 38-42.
- McEwan, P. (2000). The potential impact of large-scale voucher programs. *Review of Educational Research*, 70, 103-49.

- McEwan, P. J. (2001). The effectiveness of public, Catholic, and nonreligious private schools in Chile's voucher system. *Education Economics*, 9(2), 103-128.
- Meeks, F. L., Meeks, W. A., & Warren, C. A. (2000). Racial desegregation magnet schools, vouchers, privatization, and home schooling. *Education and Urban Society*, 33(1), 88-101.
- Memduhoğlu, H. B., & Uçar, İ. H. (2012). Yönetici ve öğretmenlerin stratejik planlama algısı ve okullarda mevcut stratejik planlama uygulamalarının değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 234-256.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2009). *2010-2014 Stratejik Planı*. http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf. E.T. 12.09.2015.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2014-2015*. http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_organ_egitim_2014_2015.pdf. E.T: 15.09.2015.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012). *Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği*. http://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/10044119_zel_retm_ynet.pdf. E.T: 19.09.2015.
- Mizala, A., & Romaguera, P. (2000). School performance and choice: the Chilean experience. *Journal of Human Resources*, 35(2), 392-417.
- Mizala, A., & Torche, F. (2012). Bringing the schools back in: The stratification of educational achievement in the Chilean voucher system. *International Journal of Educational Development*, 32, 132-144.
- Molnar, A. (2005). *School Commercialism: From Democratic Ideal to Market Commodity (Positions: Education, politics, and culture)*. Routledge New York and London.
- Morgan, C., Petrosino, A., & Fronius, T. (2015). The impact of school vouchers in developing countries: A systematic review. *International Journal of Educational Research*, 72, 70-79.
- Murphy, J. (1996). *The Privatization of Schooling: Problems and Possibilities*. Corwinpress, Inc, USA.
- Ngok, L. K. (2007). Chinese education policy in the context of decentralization and marketization: Evolution and implications. *Asia Pacific Education Review*, 8(1), 142-157.
- Ni, Y., & Rorrer, A. K. (2012). Twice considered: Charter schools and student achievement in Utah. *Economics of Education Review*, 31, 835-849.
- Özdemir, M. (2008). Eğitim yönetiminde yerleşme siyasaları. *Amme İdaresi Dergisi*, 41(3), 153-168.
- Özdemir, M. (2011). Eğitim yönetimi politikalarındaki dönüşümün yoksulluk üzerindeki olası etkileri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 707-725.
- Patrinos, H. A. (2007). *Demand-Side Financing in Education*. In Education policy series. Paris: UNESCO.
- Prawda, J. (1993). Educational decentralization in Latin America: Lessons learned. *International Journal of Educational Development*, 13(3), 253-264.
- Riddell, A. (1993). The evidence on public/private educational tradeoffs in developing countries. *International Journal of Educational Development*, 13(4), 373-386.
- Rouse, C. (1998). Private school vouchers and student achievement: An evaluation of the Milwaukee parental choice program. *Quarterly Journal of Economics*, 113, 553-602.

- Sayılan, F. (2006). *Küresel aktörler (DB ve GATS) ve eğitimde neoliberal dönüşüm*. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası. Aylık Bülten Eğitim Dosyası. Kasım-Aralık, 44-51. http://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/1e03cc77d4bbd6b_ek.pdf. E.T: 14.03.2017
- Schneider, J. (1999). Five prevailing charter types. *School Administrator*, 56(7), 29-31.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Toma, E., & Zimmer, R. (2012). Two decades of charter schools: Expectations, reality, and the future. *Economics of Education Review*, 31, 209-212.
- Tuttle, C. C., Gleason, P., & Clark, M. (2012). Using lotteries to evaluate schools of choice: Evidence from a national study of charter schools. *Economics of Education Review*, 31, 237-253.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf. E.T: 01.09.2015.
- Welsh, T., & McGinn, N. (1999). *Decentralization of Education: Why, When, What and How?* UNESCO, International institute for educational planning, France.
- Whitty, G., & Power, S. (2000). Marketization and privatization in mass education systems. *International Journal of Education Development*, 20, 93-107.
- Winters, M. (2012). Measuring the effect of charter schools on public school student achievement in an urban environment: Evidence from New York City. *Economics of Education Review*, 31(2), 293-301.
- URL-1: <http://dashboard2.publiccharters.org/National/>. Erişim Tarihi: 06.06.2016.
- URL-2: http://www.ozelogretim.org.tr/Ogrencilerden_Temel_Liselere_goc_icerik460.html. Erişim Tarihi: 11.04.2016.
- URL-3: <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/29173808.asp>. Erişim Tarihi: 12.03.2016.
- Yirci, R., & Kocabaş, İ. (2013). Eğitimde özelleştirme tartışmaları: Kavramsal bir analiz. *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 1523-1539.
- Yolcu, H. (2011). Türkiye’de eğitimde yerelleşme ve ailelerin okul yönetimine katılımının güçlendirilmesi: Değişen ne?. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(3), 1229-1251.
- Zimmer, R., & Bettinger, E. P. (2010). *The Efficacy of educational vouchers*. <http://faculty.wvu.edu/kriegj/Econ406/Papers/Zimmer%20&%20Bettinger.pdf>.

Extended Abstract

Introduction

The governments’ neo-conservative ideas were intended to alleviate the economic burden and the responsibility by the privatization of the public sector in the 1980s. In the process, the education sector is affected by the privatization applications. A portion of the management, inspection and financial burden over public has been directed to the private sector. As a result, new alternative educational institutions have been established. Two of these institutions include Charter schools and

voucher systems. In the past 30 years, many countries are trying to develop different policies about the education system. Two of the reasons of these policies are financial difficulties and the demand for more democratic participation. In addition, in recent years, the increasing dominance of market economies in many countries affected the financing of education. In the line of these developments, the reform of decentralization and privatization policies at education system should not be surprising today. Decentralization of authority is usually defined as the transfer of responsibilities and tasks of the central government. More effective decision-making and resource-efficient transfer is expected by the decentralization. In addition, the financing and management of shared responsibility on the schools are believed to occur more democratic institutions in the future.

Privatization of education aims to reduce state funding on providing educational services and the control power. Unlike decentralization, privatization uses the path to the private sector to improve education services. So that, market-oriented strategies are applied to make effective school. If responsibilities and resources transferred to the private sector from the public sector, the decentralization turn into privatization. The understanding of welfare state changes, new trends in democratization, increasing financial constraints and the dominance of market economy are the reasons underlying the decentralization and privatization efforts in education. There is a widespread belief that decentralization and privatization will improve the quality of education. Privatization policies in education divides into ten categories: These are: Loadshedding, assetsale, volunteerism, self-help, userfee, contracting, franchising, voucher, grants/subsidies and deregulation. Decentralization and privatization in the financing of education helps effectiveness, sensitivity to local demands and improvements in the quality of education. However, there is no evidence that shows some of the benefits mentioned in practice. The actual capacity of these policies to enhance academic achievement and learning does not seem clear. Sometimes private schools in comparison with public schools, efficiency and effectiveness may be the subject of debate. Furthermore, it is suggested that the decentralization and privatization caused inequality and an imbalance in the quality of services provided between different regions. Within the context of the economy and current globalization and neo-liberal approaches, it is thought that privatization has gained importance in sustaining market-based practices and private sector participation in the management of public services. In modern economies, states are no longer seen as the sole supplier of social services. The failures of central governments have led the private sector to take an increasing role in providing educational services.

The system of vouchers to improve school quality have been proposed by Friedman. The proposal is that states will give each child a coupon for enrolling to any public or private school. So that,

parents owned purchasing power and demand for services will reach the market. School voucher application is seen as an important proposal to create competition among schools. The advocates of this system suggests that there is a strong incentive for public schools to improve the quality of school vouchers. But some critics advocate the segregation of school students will increase competition and could harm the poor students. It is possible to see applications of this system in many countries such as Chile, The United States (USA), Sweden and Netherlands. Among these countries, Chile can be described as one of the first countries to try the voucher system in the world. The government in Chile in early 1981 is very effective on supervision and regulation of the curriculum, directing human resources and financing investments in education. It was transferred to the local authorities (municipalities) from the public education with the education reform in 1981. In addition, a coupon system that provides public support for each student has been established.

The Charter schools is considered a type of school is located on the line between private schools and traditional schools. Charter schools are open to all students as public schools and independent and self-administer as private schools. These schools have the responsibility to achieve the educational output level is set by the government. Studies on Charter schools and voucher system have contradictory results on student achievement. Some of the results are positive, negative and some were not detected any difference. The parents satisfaction is high about Charter schools. These schools' academic achievement remain an unanswered question. Therefore, more research is required. Also, it is difficult to determine success due to the existence of Charter schools is short. Charter school programs vary widely but have many common features. Charter schools are that are more autonomous and exempt from most state and local regulations. These are financed by the public and the amount of funding is linked to the number of enrolled students. Charter school programs support not only increasing student learning, but also educational innovation and diversification of educational programs and learning environments. It also offers extended opportunities for teachers to design programs and actively participate in school management. It is also believed that Charter schools may have a detrimental effect on public schools. Charter schools have been criticized for having received some of the resources of public schools in rural and urban areas, while offering an option for education. Another criticism of Charter schools is unstable. The most of closed schools are experiencing serious management and financial problems. As a result, most Charter schools have developed cost-cutting strategies such as employing non-certified teachers to reduce their costs and using parents and other volunteers instead of paid staff.

Purpose

The aim of this study is to determine the characteristics, structure, applications and appearance of the voucher system and Charter schools in the World. In addition, the relationship between these alternative education practices and the privatization process in education has been examined. Finally, the development and practices of the privatization process in Turkey have been determined.

Results, Discussion and Conclusion

In conclusion, in the last quarter of the twentieth century most countries adopted the liberal policies with the impact of the globalization and liberal economic policies. In this research, it has been studied to determine the privatization process on education in Turkey. In the process, liberal approaches affected the educational administration and implementation which is one of the sub-components of public administration. Privatization in education may be specified as reduction of powers or completely removing on providing funding, management and supervisory on education. It is considered to be a competition focused system with the involvement of elements of the private sector in education system. It is suggested to increase the efficiency and effectiveness of education. As a result of the privatization in education, new alternative methods such as Magnet, Charter and Voucher schools have emerged for parents and students in various countries. In the voucher system, financial support provided by the government to the consumers and the provision of services by being directed to private education institutions and to receive a certain amount of funding from the government for each student for enrolling at Charter Schools are among the privatization categories. Private enterprises have become part of the education system and it has been determined that this situation is also a reflection in Turkey with privatization in education.

There are similarities between the schools where the voucher system is applied and Charter schools in terms of management and functioning. Both the schools that have adopted the voucher system and the Charter schools can identify school policies independently of the majority of legal regulations at public schools. In addition, as in Charter schools, voucher schools can also make flexible decisions about staff recruitment and out-of-work. They can also make contracts and get services in the schools on cleaning, security and nutrition. Voucher schools and Charter schools can be considered as applications between public and private sector. In conclusion, Turkey's decentralization and the privatization policies have been found to be similar to the other countries' policies. In addition, the policies of Charter schools and voucher systems were found to be compatible in terms of some aspects. It is thought that education, which is a human right, evolved into a commercial character from public character. Education is being marketed as a result of neo-liberal policies. Especially in educational policies; The reduction of public investments, the

provision of various privileges to private enterprises, and the implementation of some alternative education practices have worn the public education. As a result, it is thought that the academic success of public schools will fall, qualified individuals will not be trained and poor children will have no other opportunity of education in these schools. In this process, various policies confirms stakeholders of education to participate in school administration. However, some incentives provided to parents and private enterprises by the government caused a regression in the quantity of public education.